

hiddet, ira, ae, *f.*
hiddetlendirmek, laccessō, ere, ivi, itum.
hiddetlenmek, irāscor, i, irātus, *dat.*
 hiddetlenerek, irātus; irā commōtus, a, um.
hikāye, lābula, ae, *f.*
 — etmek, narrō, 1.
hilāfına (ümidî —), praeter spem.
 (tahminî—), praeter opiniōnem.
hile, dolus, i, *m.*; ars, artis, *f.*
himaye, praesidium, i, *n.*
 — etmek, onu himaye ediyorum, praesidiō eī sum veyā tueor eum.
 — teşkil etmek, praesidiō esse.
 himayesi altında olmak, fidem (alicuius) sequor, i, secūtus.
hissetmek, sentiō, ire, sēnsi, sēnsū.
hitabetmek, hitaben söz söylemek. nutuk irat etmek, contiōnor apud; alloquor, i, locūtus.
 (askerlere —), contionāri apud militēs veyā cohortāri kullanırız.
hizmet etmek veyā görmek, (askerî) stipendia mereō, ēre. (stipendium = askerî ücret)
hizmetçi, ancilla, ae, *f.*; ministra, ae, *f.*; famula, ae, *f.*

hoca, magister, tri, *m.*
hoş, iucundus, a, um.
hoşa gider, iuvat, acc.; libet, *dat.*; placet *dat.*; hoşuma gider, mihi placet.
hoşa gitmemek, displiceō, ēre *dat.*
hoşça kal, valē (valere'nin imper.)
horlamak, stertō, ere.
höyük, tumulus, i, *m.*; agger, geris, *m.*
hudut, finēs, ium, *m. pl.*
hurafe (dinî-) superstitiō, ōnis *f.*
hücum, impetus, ūs, *m.*
 — etmek, oppugnō, 1. (şehir, ordugāhı v.s. ye); aggredior, i, grēssus; adior, iri, adortus; signa inferō in, acc.
 (düşmana cepheden -etmek), adversis hostibus occurrō, ere curri (cucurri), cursum.
 (düşmana arkadan -etmek), hostēs aversōs (a tergō) aggredior;
 (üzerine atılmak, saldırmak) impetum faciō in (*gen. dat. abl. pl.* için impetus yerine incursiō kullanmalıdır), (son süratle -etmek), cursū (in hostēs) ferrī.
 (dört nala -etmek), citātō equō (in hostēs) ferrī.
 — eden, oppugnātor, ōris, *m.*

hücum dayanmak, mukavemet etmek, impetum sustineō, ēre, tinui, tentum;
 hücumla zaptetmek, expugnō, 1.
hükmetmek, regō, ere, rēxī, rēctum; regnō, 1.
hüküm, iudicium, i, *n.*
hükümet, ii qui reipublicae praesunt;
 ii qui rempublicam administrant; magistrātūs, uum, *m. pl.*
hür, liber, era, erum.
hürriyet, libertās, ātis, *f.*
 hürriyete kavuşturmak, liberō, 1.

ılık, tepēns, entis.
ışık, lūmen, inis, *n.*;
 ışığı söndürmek, lūmen extingō, ere, stīnxī, stīnctum.
ırk, bak, halk.
ıssız, dēsertus, a, um.
ıstırap, dolor, ōris, *m.*

iade etmek, reddō, ere, reddidī, redditum.
iaşe işiyle meşgul olmak, iaşe temin etmek, rem frumentāriam comparō, 1; rei frumentāriae prōvideō, ēre.
icabetmek, dēbeō, ēre.
icbar etmek, cōgō, ere, cōēgī, cōactum.
icraat, rēs gestae.

iç kısım, pars interior.
içeriye sokulmak, sē insinuāre. -için (= uğruna), prō, *abl.*
içinde (mes. on gün-), intrā, acc.
içmek, bibō, ere, bibi;
 çok su içmek, multam aquam bibō.
içlima etmek, conveniō, ire. (askerler), ad signa conveniō, ire.
idama mahkûm etmek, capitlis damnō, 1.
idare, sevk ve idare, harbia sevk ve idaresi, tōtius bellī summa; summa imperiī; summa bellī administrandī.
idare etmek, regō, ere, rexī, rectum; administrō, 1.
iddia etmek (kendisinin bir şey olduğunu —), iddiasında bulunmak, simulō, 1.
ifa etmek, fungor, i, fūctus.
ifade etmek, edō, ere, didī, ditum; ferō, ferre, tulī, lātum.
ifşa etmek, patefaciō, ere, fēci, factum.
iftihar etmek, glōrior, 1.
ihamet, prōditiō, ōnis, *f.*; ma-iestās, ātis, *f.*; laesa fidēs; — etmek, prōdō, ere, didī, ditum.
 ihametle itham etmek, ma-iestātis veyā prōditiōnis accūsō, 1.

ihata etmek, cingō, ere, cinxī, cinctum; circumveniō, ire; circumdō, āre, dedī, datum.
ihlāl etmek, violō, l.
ihmal, negligentia, ae, f.
ihsan, beneficium, ī, n.; donum, ī, n.; mīnus, eris, n.
ihtar etmek, admoneō, ēre.
ihtar teşkil etmek, exemplō esse.
ihtilāf etmek, aralarında ihtilāf olmak, inter sē differre.
ihtilāl, rēs novae.
ihtimam, cūra; diligentia, ae, f. İhtimamla yazdı, cum diligentia scripsit veya magnā diligentia scripsit. [Sıfat bulunmadığı zaman umumiyetle cum kullanmalıdır]
ihtiyacı olmak, egeō, ēre; indigeō, ēre, abl. veya gen.; opus est, dat. ve abl. Paraya ihtiyacı vardır, opus est ei pecūniā.
 Köleye ihtiyacım yok, servō (abl.) nihil opus est mihi veya nōn egeō servō (abl.)
ihthiyar (adam), senex, senis, m.
ihthiyarlık, senectūs, utis, f.
ihthiyat askerleri, ihtiyatlar, subsidia, n. pl.
ihthiyatları göndermek, subsidia summittō, dat.
ikamet etmek, habitō, l., in ve abl. veya sadece acc.; incolō, ere, colui, acc.

iki-den her biri, her iki, uterque;
 her iki ordu da, uterque exercitus.
iki-den biri.. diğeri, alter... alter.
iki gün (müddetle), biduum.
iki günde, biduō.
iki yandan (her—), utrimque.
ikiye ayrılmış olarak, iki kısım halinde, bipartitō.
ikiye bölmek, discindō, ere, scidi, scissum.
ikmal almasına mâni olmak, ikmalini kesmek (düşmanın-), hostes commeatū intercludō, ere; prohibeō, ēre.
ikmal etmek, conficiō, ere, fēcī, lectum; perficiō, ere, fēcī, lectum.
ikna etmek, persuadeō, ēre, suāsī, suāsum, dat.
 1. Persuadeō tibi id esse vērum, onun doğru olduğuna seni ikna ediyorum.
 2. Persuadeō tibi ut maneās (nē maneās), seni kalmağa (kalmamağa) ikna ediyorum.
iktidar, bak, kuvvet.
iktifa eden, contentus, a. um, abl.
ilâhe, dea, ae, f.
ilân etmek, edicō, ere, dixi, dictum.

ilâve etmek, addō, ere, didī, ditum; adiungō, ere, iūnxī, iunctum.
ile (— ile beraber), cum; (= vasıtası ile): abl.
ileri (daha-), longius; ultrā.
 — atılmak, prōruō, ere, ruī rutum.
 — gelen adam, princeps, cipis, m.
 — hatlar, prīmī ordinēs.
 — postalar, ileri mevziler, statiōnēs, f. pl.
 — sürmek (teslim şartları), conditiōnēs ferō, ferre.
ileriye (daha—), longius; ultrā.
ilerlemek, prōgredior, ī, grēs-sus; prōcēdō, ere, cēssi, cēssum; contendō, ere, tendī, tentum; iter faciō, ere; (askerler için); signa moveō, ēre; signa ferō, ferre, tulī, lātum;
 (doğruca, doğrudan doğruya-), rectō cursū petō, ere; (acele, süratle-), properō, l.; festinō, l.
ilgilendirir, attinet ad; pertinet ad; refert; interest.
ilham etmek, iniiciō, ere, iēcī iectum (şey: acc.; şahıs: dat.).
ilişmek (gözüne-), cōspiciō, ere, spexī, spectum; cōspicor, l.

ilk, ilk önce o konuştu, prīmus dixit;
 ilk önce, prīmō; prīmō quidem. Çok kere bundan sonra deinde (sonra) veya postrēmō (en nihayet) gelir. ilk önce (evvelâ), primum; saniyen, deinde.
ilk bahar, vēr, vēris, n.
illet, morbus, ī, m.
iltica etmek, cōfugiō ad.
iltihak etmek, sē coniungere cum.
imha etmek, concidō, ere, cidī, cīsum; dēleō, ēre, ēvī, ētum.
imkân yoktur ki, mümkün değildir + menfi; fiērī nōn potest quin.
imkânsız, possum kullanınız.
imparator, imperātor, ōris m.
imparatorluk, imperium, ī, n.
inanmak, crēdō, ere, didī, ditum.
inat, pertinācia, ae, f.
inatçı, pertinax, ācis.
inatla, obstinātē; summā cōstantiā;
 düşmana inatla mukavemet etmek, hostibus strēnuē obstō, āre.
-inciye kadar, dum; dōnec; quoad.
indirmek (gemiden-), expōnō, ere, posuī, positum.
İngiliz, Britannus, ī, m.
 — sefiri, lēgātus Britannicus.

İngiltere, Britannia, ae, *f.*
inilti, inleine, gemitus, ūs, *m.*
inkâr etmek, negō, 1.
inleme, gemitus, ūs, *m.*
inmek, descendō. ere, dī, sum;
 (altan-). ex equō desiliō,
 ire, siluī;
 (gemiden-). egredior ē navi.
insafsız, saevus, a, um; crūdēlis, e.
insafsızlık, saevitia, ae, *f.*;
 crūdēlitās, ātis, *f.*
insan, homō, inis, *m. f.* (in-
 san nevinden bir fert-
 ἀνθρωπος):
 vir, viri, *m.* (kadın ve
 çocuk olmayan bir fert.
 yetişkin bir fert, yetişkin bir
 kimse. bir zat, ἀνήρ).
insanîyet, benignitās, ātis, *f.*;
 benivolentia, ae, *f.*;
 beneficium (insanî hareket), ī,
 n.; hūmānitās, ātis, *f.*
insanîyetli, benignus, a, um.
inşa etmek, aedificō, 1.
inşat etmek, açıktan, yüksek
 sesle okumak, recitō, 1.
intihap etmek, deligō, ere,
 lēgī, lēctum; creō, 1.
intihar etmek, suā se manū
 interficere.
intikam, ulciscendī libidō, di-
 nis, *f.*;
 poena, ae, *f.*
intikamını alan, ultor, ōris, *m.*
intikamını almadan, inultus
 a, um.

-- almak, intikamını almak,
 ulciscor, ī, ultus, *acc.*;
 vindicō, 1.; poenās sumō de,
 abl.
 baksızlığın intikamını almak,
 ulcisci iniūriam.
intizamsız, tumultuārius, a,
 um.
intizamsızlık, (karışıklık),
 tumultus, ūs, *m.*
inzibat, disciplina, ae, *f.*
inzibati kaybetmek, omittō
 disciplinam.
irade etmek, edicō, ere; dē-
 cernō, ere, crevī, crectum.
İranlı, Persa, ae, *m.*
İrlanda, Hibernia, ae, *f.*
İrlandalı, İrlanda ile ilgili,
 Hibernicus, a, um.
irtifa, altitudō, inis, *f.*
İskender, Alexander, drī, *m.*
isminde (mes. Proculus ismin-
 de), nōmine.
İspanya, Hispania, ae, *f.*
İspanyalı, Hispanus, ī, *m.*
 — adi., Hispanicus, a, um.
İspartalı, Lacedaemonius, ī, *m.*
ispat etmek, demonstrō, 1.
istediğimiz gibi, ex sententiā.
istek, studium, ī, *n.*;
 amor, ōris, *m.*;
 cupidō, inis, *f.*
istemek, rogō, 1., petō, ere
 (ab); poscō, ere; postulō, 1.;
 orō, 1.; flagitō, 1.; imperō, 1.
 Petere ekseriya bir büyük-

ten bir şey talep etmek
 için kullanılır.

Poscere ve postulare bir
 hak olarak bir şeyi istemek,
 iddia etmek için kullanılır.
 Orare, rica etmek, yalvar-
 mak içindir.

Flagitare şiddetli ve hattâ
 yersiz bir talep içindir.
 (= arzu etmek). cupiō,
 ere, ivī (ī), itum.

istemiyerek, istemediği halde,
 invītus, a, um,
 İstemiyerek yaptı, invītus
 fecit.

istidat, ingenium, ī, *n.*
istifa etmek, (konsulluktan—)
 abire (sē abdicāre) cōnsu-
 latū.

istihdaf etmek, petō, ere, ivī,
 itum.

istihfaf, contemptus, ūs, *m.*;
 contempliō, ōnis, *f.*
 — etmek, dēspiciō, ere,
 spexī, spectum; aspernor, 1.;
 contemnō, ere, tempti, tem-
 ptum; spernō, ere, sprēvī,
 spretum.

istihza etmek, irrīdeō, ēre,
 risī, rīsum, *dat.*

istilkamette (her —), passim.
istilkametten (her—), undīque;
 ex omnibus partibus.

istikbalde, in posterum; in fu-
 turum.

istiklâl, libertās, ātis, *f.*

istilâ, incursiō, ōnis, *f.*

— etmek, invādō, ere, vā-
 sī, vāsum (ih ve acc.)

istimal etmek, ūtor, ī, ūsus
 sum, *abl.*

istirahat etmek, quiēscō, ero
 quiēvī, quiētum; sē relidere.

istirdat etmek, recipiō, ere,
 recēpī, receptum.

istisnasız hepsi, omnēs ad
 unum.

istiğare etmek, consulō, ere,
 suluī, sultum; deliberō, 1.

istiyyen, istekli, istemekte, cu-
 pidus, a, um.

isyan, sēditō, ōnis, *f.*;
 mōtus, ūs, *m.*

— ederek düşmana iltihak
 etmek, ad hostēs dēficiō, ere.
 — etmek, dēficiō, ere (ab);
 isyana mütemayil, sēditō-
 sus, a, um.

iş, factum, ī, *n.*;
 labor, ōris, *m.*;
 opus, eris, *n.*;

(umumiyetle fena mânada):
 facinus, oris, *n.*;

işi başarmadan, hiç bir iş
 görmeden, rē infectū;

işim var (seninle—), tēcum
 mihi rēs est.

işaret, signum, ī, *n.*
 — teşkil etmek, signō esse.

— vermek (ricat veya çe-
 kilme için—), receptus ca-
 nō, ere, cecinī, cantum;
 makam işaretleri, alâmetleri,
 insignia, ium, *n. pl.*

ışgal etmek, occupō, 1.
 işitilmemiş, inauditus, a, um.
 işitmek, audiō, ĩre.
 işkence, cruciātus, ūs, m.
 İşkencelerle (ışkence ediliyor ve) öldürülüyordu, cum cruciātū necābātur.
 işlemek (toprağı), colō, ere, coluī, cultum;
 (suç), admittō, ere.
 işte, ecce.
 iştirak etmek, interesse, dat.; particeps sum, gen.
 itaat etmek, pareō, ĩre, dat.
 itaat etmemek, negligō, ere, lexī, lectum.
 İtalya, Italia, ae, f.
 itham eden kimse, accusātor, ōris, m.
 itham etmek, accusō, 1. acc. ve gen.; insimulō, 1.
 itibar, laus, laudis, f.
 itimat, fidūcia ae, f.; fidēs, ē, f.
 — etmek, cōnfidō, ere, cōn-fidus sum, dat.; fidem habēō, dat.; crēdō, ere, dat.; Ona itimat etmemelidir, o pek şayan-ı itimat değildir, nōn crēdendum est eī; minor fidēs eī habenda est.
 itiraf etmek, cōnfitēor, ērī, fessus; fateor, ērī, fassus.
 ittifak etmek, sē coniungere cum.
 ittifakla, cōnsensū.

Iupiter, Iuppiter, Iovis, m.
 iyi, bonus, a, um; (en-); optimus, a, um; (daha-), melior, melius. En iyi, daha iyi çok kere gerund. veya gerund. ile çevrilir. Beklemenin daha iyi (en iyisi beklemek) olduğunu düşündüm, expectandum esse putāvi. (uygun), secundus, a, um; — bilmek, satis sciō, ĩre; — gitmek (işler), proficiō, ere.
 — zamanlar, rēs prosperae.
 — olmak (= sıhhatte olmak), valeō, ĩre;
 — olmamak (= sıhhatte olmamak), nōn valeō; infirmā valetudine esse.
 iyilik, beneficium, ī, n.
 iz, vestigium, ī, n. (pl. şeklini kullanınız).
 izah etmek, expōnō, ere, posui, positum; ēdō, ere, didī, ditum.
 kabahat, noxa, ae, f.; dēlictum, ī, n.; culpa, ae, f.
 — bulmak, culpō, 1.
 kabahatlı, nocēns, ntis.
 kabile, tribus, ūs, f.
 bak, halk.
 kabiliyet, (itri —), ingenium, ī, n.
 kabiliyetli, aptus ad.
 kabir, sepulcrum, ī, n.